

БАГШАНАРАЙ НАНГИН УЯЛГА

БУРЯД УНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетнэй 1921 оной декабрин 21-нээ гарана

№ 28 (14750)

1978 оной февралин 2, четверг

Сэн 2 мүнгэн.

ХАБШАГАЙ АЖАЛАЙ ЖЭЛ: манар, амар үрэ, гэмисэ

ТҮЛЭГ ДУНДАА

Манай ажахыда хонин бүрэг үсөөнцэг юм. Тингэбэ- нгэ хонидой тү абалгы баһал нилээд харюусалгатай шухала хүдэлмэри гэжэ тоолодогди. Юуб гэхэдэ, бүхы 1.800 эхэ хонинхоо хурьга олоор абажа, гараа хорло- тогтойгоор томо болгоо ха- май, совхозой экономико до- горитой нүлөө үзүүлэ бай- на шуу.

риһөө дунда зэргээр 85 хурьгатай болонхой, найнаар түрүүлэ. Эндэ хурьгалха хонид үшөөл би. Тэрэн- лэн Петр Жербаевый отара- да 253 эхэ хонинхоо түрү- шын 180 гаран хурьган аб- таба.

ОРОЛДОСЫН ХҮСӨӨР

Партийн гэгшүүн Цырен-Ханда Цыренова Захаа- май аймагай Хамнин совхо- зой бэрхэ малшадый нэгэн юм. Олон жэлдэ нинтын мал ажалда хүдэлжэ, дүй дүршлөөр баян болоо. Энэ нүхэр мал ажалдай шюса- нуудыг найнаар ойгожо, ямар сагта хаана бэлшээ- хээ, хэдлэ үлалхаа сүм мэдэдэг болонхой. Тинмэ- нээ тэрэндэ залуу мал — бу- руу, хашаргуудыг харуу- халхын совхозой хүтэлбэ- рилгэшл дурдахан бай- гаа шуу.

ГАБШАГАЙ ХОЁР ҮРЭН ДҮН

Манай аймагта октябрин 25-наа декабрин 25 боло- тор сабшалан тарялалгай үржэл найжаруулаха габша- гай хоёр нара союсхогло- нон юм. Энэ үе соо айма- гаймайн ажыхынууд ялала найнаар ажаллажа гараба. Олонхи колхоз, совхозууд поли болон сабшалан дээрэ наг шөбхэ гаргаха даабари- га үлүүлэн дүүргээн бай- на.

колхоз, Борьёгой, Торнин совхозууд даабарла баһал үзүүлэн дүүргэе.

Эрэхэ жэлэйнгэ ургасада мүнөөнөө анхарал хандуула- жа, энэ шухала хүдэлмэри найнаар, эмхи гуримтайгаар ябуулаха, шадал наа нэг шөбхэ эхээр гаргаха, муль- ха тогтоохо тон шухала. Жшээлхэдэ, габшагай хоёр нара соо мульха тогтоохо тусэбөө «Мир» колхоз, Ал- сагай совхоз дүүргээн бай- на.

Ингэжэ аймагаймнай ажа- хынууд габшагай хоёр нара соо бүхыдөө 56550 тонно наг шөбхэ сабшалан болон таряалан дээрэ гаргажа, хараалагданан түсэбөө 5550 тонноор үлүүлэ. Тинхэдэ бүхыдөө 140 кубометр муль- хэн тогтоогдоо.

И. БРЫЛЬ, аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин агроном.

Фёдор Фёдорович Лыгун Улаан-Удын судна бүтээлэйн заводой хабаралтын цехта слесарь-хабаргаташаар арба гаран жэлдэ хүдэлжэ абана. Үүн- нэй слесарь уралан наржуулгада гол анхаралаа табидат. Тэрэнэй оруулан дурдахалууд хэдэн зуун түхэригэй ал- талта үзүхэй. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ф. Ф. Лыгун, С. БАЛДУЕВАЙ фото.

КРЕМЛЬДЭ УУЛЗАЛГА БОЛОБО

КПСС-эй Генеральна сек- ретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрү- лэгшэ Л. И. Брежнев, КПСС- эй ЦК-гай Политбюрогой гэг- шүүн, СССР-эй Министрүүд- эй Советэй Түрүлэгшэ А. Н. Косыгин Советскэ Союзда эрэд байһан ПОРП- ны ЦК-гай Политбюрогой гэг- шүүн, ПНР-эй Министрүүд- эй Советэй Түрүлэгшэ П. Ярошевичэй январин 31-дэ Кремльдэ уулзаба.

Нүхэр II. Ярошевич ПОРП- ны бүхэпольшко II конфе- ренциин дүнгүүд тухай, ПОРП-ын VII съездын най- шаанан социально-экономи- ческа хүгээлтын программа бэлдүүлхын тула абтаһан хомжөөгдө тухай мэдээлэб.

Социалис хани нэгэдэлтэ ороноудай хамтын аюула- нуудай үндсөөр гол түрбэ туйлагданан, бүхы дээрэ эб найрамдал ба социализм- да таарамжтайгаар улас- хоорондын байдалай хүгжээ байһан ушар хөөрлөө- нэй үедэ тэмдэглэгээ.

Хөөрлөөн хани халуун оршон байдалда үнгэрбэ. К. Науман митинг дээрэ үгэ хэлэбэ.

Удаа тээнэ В. В. Гринин үгэ хэлэбэ. Тинхэдэ моск- вагайхидта, совет арадта, Советскэ Союзай Коммуни- партида зороулагданан ха- ни халуун үгэнүүдэйн, найн найхан хүсэлтүүд- эйн түлөө үнэн зүрхэйн баясхалан хүрөө. Москва- гай үдэрүүд ГДР-эй ба СССР-эй арадуудай, моск- вагайхид ба берлинэйхид- дэй эбдэршэгүй бата хани барисаанай үнэншэмэ шэнэ гэршэ болоно гээбэ.

СЕНП-гэй ЦК-гай Полит- бюорогой гэгшүүн, СЕНП-гэй Берлинэй округной коми- тетдэй нэгэдүй секретарь

БЕРЛИНДЭ МОСКВАГАЙ ҮДЭРНҮҮД ҮНГЭРГЭГДЭНЭ

БЕРЛИН. (ТАСС). Бер- линдэх Республикайн ор- дон дотор үнэгэргэгдэнэ, ГДР-эй нислэг хотын оло- нинтын эхэ митинг Москва- гай ба Берлинэй, СССР-эй ба ГДР-эй арадуудай бата хани барисаанай баярлар билгара жагсаал болобо Берлиндэх Москвагай үдэрүүд энэ хэмжээ аюула- гар нээдэгэб.

СЕНП-гэй ЦК-гай Гене- ральна секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Советэй Түрү- лэгшэ Э. Хонеккер, рес- публикын партиан ба гү-

ШЭНЭ НОНИН

СССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДЕЛЕГАЦИИН АЯНШАЛГА

ЛОС-АНДЖЕЛЕС, январин 31. (ТАСС). На- циональностуудай Сове- дэй Гадаадын хэрэгүүдэй комиссийн түрүлэгшэ, КПСС-эй ЦК-гай Полит- бюорогой гэгшүүндэ нанди- дат, КПСС-эй ЦК-гай сек- ретарь Б. Н. Пономарёв тү- рүүтэй СССР-эй Верховно Советэй делегациин Нали- форин штатай губернатор Э. Браунтай энлэ уулзаа.

Совет-американ харил- санын, тэршэлэн уласхо- рондын хэдэ асуудал- нууд зүбшэн хүдэлгээбэ. Хөөрлөөнэй түрүлэгшэ хүлээр Э. Браун үгэ хэлэ- хэдэ, СССР-эй ба США- гай хоорондын харилсаан- дахи шахардуу байдал бу- гаруулаха политика бүхы ар- гар хүгжөөшэ шухала гэ- жэ мэдүүлэб. Нимэ полити- ка али али талада тубатай совет-американ худалдаа най- манай-экономическа ха- рилсаа холбоо үргэдэлгээ- дэ таарамжтай, Холбоото Штатуудта тон шухала ор- шон байдал хангаха байха гэжэ тэр тусхайлан тэмдэ- лгээбэ. Советскэ Союз асари

эсэ арга боломжотой, хүг- жэлтэ түгэс промышленна орон болонхой гэжэ губер- натор хэлэбэ.

Совет айлшад Лос-Анд- желеста худалдаа наймаа- нан бүлэгүүдэй, олонитын түлөөлэгшэдтэй, соёлой ба искусствын ажал аюула- гшадтай уулзаһан, хөөрлө- дөһөн байна. Эдээр Гол- ливудтай «Юниверсал» га- дэг эгзэн томо киностуди- нуудай нэгэнэй хүдэл- мэрини эмхидхэлтэй танил- даа.

Совет делегациин хүндэ- лэлдэ США-гай конгрессэй үмэнһөө уулзалга эмхид- хэдэд, тэрэн дээрэ Б. Н. Пономарев, конгрессмен М. Хэннефорд хундагануудыг үргэжэ, үгэ хэлэбэ.

ДЕТРОИТ, январин 31. (ТАСС). СССР-эй Верхо- но Советэй делегацин Лос- Анжелестэ хүрэнэй һуу- лээр Америкын автомо- бильна промышлен.

Совет айлшадые США- гай конгрессэй түлөөлэгшэ- дэй палатын гэгшүүн Ч. Диггс амаршалба, СССР- эй Верховно Советэй ба США-гай конгрессэй хо- рондо делегацинуудда эль- гээлэгтэ үгээс бури най- наар ойлгохосоо ба эб най- рамдал бажуулжэ хэрэгтэ эхэ удха шанартай гээбэ. Харилсаа холбоон, ханал бо- долоо сэхэ руун мэдээлэгтэ уласхоорондын орёо асуу- далнуудыг шидхэхэ арга бэдэрэлгэдэ туһалха бай- ха гэжэ тэрэ тэмдэглэгээ.

Б. Н. Пономарёв совет делегациин үмэнһөө хотын бүхы автомобиль бүтээг- шэдтэ, хүдэлмэришлэдэ амаршалта ба эгзэн найн хүсэлтүүдэе дамжуулаа. Хоёр ороной арадуудта эб найрамдал ба аюулгүй бай- дал хангалта — совет-аме- рикан харилсаа хүгжөө хэрэгтэй гол зорилго боло- но. Советскэ Союз энэ асари эхэ зорилгы бодот, дээрэн бэлдүүлхын тула оролдоото хүсэлэлтэ гарга- даг, — гэжэ тусхайлан тэм- дэглэгээ.

Совет делегаци январин 31-дэ «Форд моторс» гэжэ компаниян автомобильнуудыг хабсаргадаг заводой хүдэлмэрини эмхидхэлтэй танилсаа.

МҮНӨӨ

МҮНӨӨ хуралсалал 3-дахы четверт — хурагшад, орослошье, багшанаргашье харюусалгатайхан хаха эхилэ- ндөм. Энэ хуралсалал жэлэй эгээл ута четверт гэжэ тоолог- ажаллагдог энэхэн хаха соо дутуу дундаа усадхажа, бин коммунягаа арга боломжөө элүүлэн, хуралсалал шарныг- ромонид дээшлүүлхын түлөө тэмсэхэ шухала.

Республикын Гэгээрэлэй министрствын харьяата бү- мүүн хургуулинуудай хуралсалал хаяд жэлэй дүн тин- гэше муу бэшэ. Дунда 237, найман жэлэй 106 болон жин 174 хургуулинуудта, 11 интернат болон тусхай 12 хургуулинуудта дүн хамтадаа 143860 хүн мүнөө хуража- лана. Тэдэнэй 1782-ын хуралсалал жэлэй түрүүшын үе- ндэ хэдэ муу сэгнэлтэгэйгээр түгээсөө. Бүхы хурагшадай дээдэ хуралсалал ажалтын дүн 98,7 процент болоно. Улаан- Удхыг Советскэ, Железнодорожно, районуудай, Загарайн, имбирин Шабэрэй аймагуудай хургуулинууд нинтэ рес- публикын дунда дүнгөө дээш 99,3 — 99,4 процент дүн- нууд аруулаа.

Харин Баргажанай, Бөшүүрэй, Хурамхаанай, Хойто- хон аймагуудай хургуулинуудай хурагшадай хурал- салал ажалта нинтэ республиканска дүнгөө доогуур — 7,6-наа 97,9 процент байгаа. Албаа- н ажалдай шарныг болон ашаг үрше улам дээшлүүлжэ тү- ношөөл ажалтын XXV съездын табинан зорилгы хэрэг гээ- нэ бэлдүүлхын түлөө хуралсал-хүмүүжүүлхын хүдэлмэ- рин шарныг дээшлүүлхын түлөө тэмсэл нэрлэгдээн аймагуудта хаяд жэлэй буюусаада хулаар аюулагдаа- ны тобишоол хэзээр болоо.

Илангаа КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрүүдэй Советэй баталһан «Юрэнхы эрдэмэй хургуулинуудай ху- рагшадай хуралсалы, хүмүүжүүлгы болон тэдэнэй хуралсалда болдлагы саашадан наржуулан найжаруулаха» гэжэн тогтоо соо багшанарай, арадг гэгээрэлэй гуритойхон зорилгоонуд табигдаа. Удаа дараалан тунхаглагданан «Юрэнхы эрдэмэй хургуулинуудай ху- рагшадай үчөөнүүдыг түлөөлөгшөөр хэрэглэдэг боло- то» гэжэн тогтоол олонитыг ноирхуулаа хэн.

Эдэ бүхы тогтоолууд багшанарай бүхы коллективүүд- эй зүбшэн хэлсэгдэж, саашан хүдэлмэрини хольн ажалта зорилгоонуд тодорхойлодо бээ. Гадна арадахы табинан жэлэй гурбадахы — табинан жэлдэ ажалта туйла- ны түлөө социалис мүрөөсө бадаруулаха үрятайгаар бүхы совет ажалшадта КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Ми- нистрүүдэй Советэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК- гай хандаһан Бөлөг арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилгэ- ндэ, багшанарта мүн лэ сэхэ хабаатай.

Найнаар ном үзэжэ, эрдэмэй үндэһэ эрхимээр шудал- хы арга боломжо хурагшадта олгохын тула хургуулини материално-техническэ баазыг улам хэээр бажуулжэ эрилдо мүнөө үедэ табигдана. Нэн түрүүн хуралсалал табинан кабинетүүдыг бүхы хургуулида хойшодуулагдаггүй, өөр түхээрхэ, бигэ байһан кабинетүүдыг улам найжа- руулаха хэрэгтэй. Мүнөө үедэ республикын дунда болон найман жэлэй 300-гад хургуули хуралсалал кабинет үйсэдоор түхээрэнхэй. Улаан-Удын 14-дахы, 35-дахы, 1-дахы, 42-дохы, 2-дохы, 37-дохы, 18-дахы, 25-дахы, 47- дахи, 40-дахы, 15-дахы, 46-дахы хургуулинууд Хэжэн- нын, Мухар-Шабэрэй, Бөшүүрэй, Загарайн, Кабанскын аймагуудай хургуулинууд найн кабинетүүдтэй гэжэ сэг- нэгдэнхэй юм.

Росси Федерациин түрүү хургуулинуудай жэшээгээр «Үсхэлтэйгээр хүдэлдэг багшаанаа — үсхэлтэйгээр хү- дэлдэг коллектив хүрэтэр» гэжэн хүдэлмэри эхилээд байхада, дүршлэтэй багшанарай хурган хүмүүжүүлгын нангин үүргэ бэлдүүлэн, залуу хургагшадые шөфтэ бадаг найхан заншал олон хургуулида дэлгэрэнхэй.

Дунда эрдэмэй хуралсалда оролго республика дотор мүнөөнх дээрэ түгээсөө, 1967 ондо 1-дахы классуудта оролон хурагшадтай 86 процентин, 1977 ондо дунда эрдэмэй аттестат абажа гараһан байна. Харин 1971 онноо ажалда харахыда, арбан жэлэй урда тээ нэгэдэхэ класса ороолодой 61 процентин дунда эрдэмэй аттестат абанал байна шуу. Гадна хүлээл үедэ үдэрэй хургуулини 9 — 10- дахи классууднаа гарана олодогуудай тоо үсөөршэ. Нёдон- но 9 — 10-дахы классуудай бүхы хурагшадтай 4,8 процент ху- ралсалла орхино ошоо хэн. Харин жэл урда тээнэ 6,6 процент байһан юм.

Тинхэдэ 1977 ондо найман класс дүүргэгшэдэй 98 процентин дунда эрдэм абахаар хуралсалла үргэлжлүүл- жэ байһан.

Орон доторнай бүгэдэ нинтын дунда эрдэмэй бэлдүү- лэгдэж, СССР-эй Конституциин соо бэлшээд байхада, арадай гэгээрэлэй үмэнэ шэнэ зорилгоонуд табигдаба гэжэ. Залуу үеин барандаа дунда эрдэмтэйгээр ажа- байдалай үргэн харгыла гарадаг болохон. Тинхэһээ үндэ эрдэм оложо гараха үедэ залуу хүн бүхэн ажалай үндэ нэгэн дүршлэтэй болоод, тэрэ шадбарыла агадай ажалда хэрэгжэ шадха зэргээгэй гэгэн эрилтэ КПСС- эй ЦК-гай, Министрүүдэй Советэй шэнэ тогтоол соо табигдаа хэн.

Ургажа абаа эдир үетэни найнаар хургахаа гадна, тэдэнэй ажалда дуратайгаар, ажалша хини хүндэлдэг багшаар хүмүүжүүлжэ гэжэ багшанарай нангин уялгатай. Манай республикын хургуулинуудта хуралсалдыг ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлгэдэ алаахы гуритой ажал- даа хандуулагдадаг. 1977 ондо арбан класс дүргэгшэдэй 3686-ннын арадай ажахыда, тэрэ тоодо 40 процентин промышленността, 44 процентин хүдөө ажахыда, 10 процентин ажалшадтай эрилтэ хангадаг халбарнуудта хүдэлжэ байһанын дээрэ хэлсэгдэһе гэршлээ.

Гадна 1977 ондо зунай амаралтыг нинтэдэ туһатай- гаар үнэгэрэхэ гэжэн хүдэлмэни хурагшадтай дунда эзээд хэлсэгдэһинээ үргэноор дэлгэрээ хэн. Ажалдай хэдэн ар- баад нэгэдэлдэ, хурагшадтай үйлдэбэрини бригадануудтай ажал болон амаралтын лагернуудта хамтарһан хураг- шад аудаа ажахыда сэлшэгүй эхэ туһа хүрөө. Тэдэнэй тараар 494 гектара овоч, 1891 га газар дээрэ куузику, 916 гектара хартааха ургуулагдаһан, 654 мянган хо- нидой ноохон хайшалагданан, хэдэн мянган шубуун тэ- нэгдэнэ байна.

Хургуулини 78-лессичество 40000 хурагшадые нэгэ- дуудлаг. Тэдэнэй ой модо харуулаханаа гадна, 3200 гектар газарта модонхой үржэ тарихан, сагдуулуудыг хуралгаһан габяатай.

Ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлжэ иматгал ута ама- ралтын үдэрүүдээр дүрэдэгтэй наа, эхэ найн. Жшээн, Кабанскын аймагай Колесовскын 8 жэлэй хургуулини хурагшад нёдондо 40000 гаран шубуу тээжээ тушаагаа. Шубуун бүриин шигүүнэе 2,1 килограммда хүржэ үсхэлтэй байһан аад, 2,4 килограммда хүрөө юм. Шубуу үсхэлтэй ажалта тус хургуулинид түхээрэн жэл соо үргэлжлүүлдэг.

Республикын Гэгээрэлэй министрство, багшанарай нэгэдэжэ дээшлүүлдэг институт ажалда дуратайгаар хүдэлмэри хүмүүжүүлгын талаар түрүү хургуулинуудай дүй дуршлыг согсолго, багшанарай дунда нэбтэрүүлжэ ёһотой.

Багшанарай, хургуулини хүтэлбэрилгэшэдэй үмэнэ та- бигданан зорилгоонуд эли. Имагтал зохёохы шанартай- гаар үсхэлтэй найнаар, парти болон правительствын табинан эрилтын зэргээр хүдэлжэ — багшанарай нангин уялга.

УКАЗ

НУХЭР Д. Ж. ДАГБАЕВЫЕ БУРЯДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Бурадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй

УКАЗ

НУХЭР П. С. БОРИСОВЫЕ БУРЯДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Партияна, совет, ажахын органуудта удаан саг соо ажаллаһанайн, нинтын хүдэлмэрид эдэбхитэйгээр ха- баадласанайн түлөө, түрөөрөө 75 наһа гүйсэлхонийн дашарамдуулан, 1928 онһоо КПСС-эй гэгшүүн, респу- бликын тусхайта пенсионер Борисов Петр Степановиче Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Бурадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ. Секретарин түлөө Бурадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй гэгшүүн Д. ГОНЧИКОВ.

Улаан-Удэ хото, Советүүдэй байһан. 1978 оной январин 30.

Бурадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй

УКАЗ

НУХЭР Д. ДАШИРАБДАНОВЫЕ БУРЯДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Худалдаа наймаанай эмхи зургаануудта, арадай хи- налтын органуудта, партиан органуудта удаан саг соо эдэ- бхитэйгээр хүдэлмэрилһанайн түлөө, түрөөрөө 50 наһа гүйсэлхонийн дашарамдуулан, КПСС-эй Улаан-Удын горкомон захиргаанай ба худалдаа наймаанай-финансын талыг дагша нүхэр Даширабданов Дармые Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Бурадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ. Секретарин түлөө Бурадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй гэгшүүн Д. ГОНЧИКОВ.

Улаан-Удэ хото, Советүүдэй байһан. 1978 оной январин 30.

Бурадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй

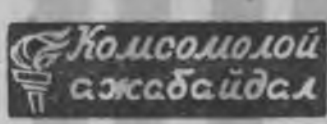
УКАЗ

НУХЭР Н. Е. ЛОГАЧЕВЫЕ БУРЯДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Удаан саг соо эдэбхитэйгээр научно-педагогическа хүд- элмэри аюуланайн түлөө, түрөөрөө 50 наһа гүйсэ- лхонийн дашарамдуулан, Зүүн Сибирин гүрэнэй соёлой институтай театральна режиссурын кафедрые дагша, доцент нүхэр Логачев Николай Ефремовиче Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Бурадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ. Секретарин түлөө Бурадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй гэгшүүн Д. ГОНЧИКОВ.

Улаан-Удэ, Советүүдэй байһан. 1978 оной январин 30.

ЗАЛУУ НААЛИШАДАЙ МУРЫСООН: ЖЭЛЭЙ ДҮН БА ЗОРИЛГОН

Республикн залуу наалишад ойн байрай жэлдэ амжалтайгаар түгээхэйн тулөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр оролсожо, өөһад хоорондоо мурьсоон, габушагай ажаллаараа алдаршас.

Залуу наалишад, комсомол-залуушуулай фермүүдэй коллективүүдэй дунда дэлгэрэн социалис мурьсоонэй жэлдэ дунгуудыг шэнжэлхэд, дээрэ хэлэгшэмнэй готорхойлгон жэсшэүүд олон. Зинаида Маслова, Галина Селиванова, Татьяна Лескова, Зоя Лхамжапова, Ефросинья Павлова, Шагдар Гырылов, Александра Краснопеева, Мэдэгмаа Ширанимьеуева болон бусад хэдэн залуу наалишад дааж байхан үнээн бүрхэнөө 3.000—3.000 гаран килограмм хуунаа шадахан байна. Тинхэдэ Түгээхэйн аймагай Саяанай совхозой наалишан Доржо Халхаранов 1977 оной туршада үнээн бүрхэнөө 4.016 кило-

грамм хуунаа, үетэн соогоо онсо шалгаржа, хубин мурьсоонд нэгдэхэйн хуури ээзлэб. Бүхэ дээрнэ абажа харахад, залуу наалишад мурьсоонд хабаагдашад хахаднаа олонхын үнээн бүрхэнөө 2.500 килограммаа дээшэ хуунаага. Тинхэдэ залуу наалишад шадари улам дээшэлжэ, дүй дүршэлнэ бүри баян боложо байна гэжэ хэлэхэдэ, алдуу болохогүй. Энэ талаар илангаяа Түгээхэйн аймагай залуу наалишад онсо шалгарна. Лейнэй нэрэмжэтэ колхозой наалишан Шагдар Гырылов 3.000-най хилэ гаталаа. Мүн энхэй «Маяк» колхозой Галина Нефедова, Саяанай совхозой Радна Самбу Пархаева болон үшөө хэдэн наалишад үнээн бүрхэнөө 2.500 гаран килограмм хуунаа, саашаада бүри ехэ үр дүн туйлаха аргатай байханаа харуулба. Энэ ушарта ВЛКСМ-эй Түгээхэйн райкомой залуу малшадтай ябууддаг хүдэл-

мэрин үрэ дунгуудыг хараабди.

Тэршэлэн Кабанскийн, Селенгин, Улан-Удын, Зөдын, Хагтын аймагуудай залуу наалишад, комсомол-залуушуудай фермүүдэй коллективүүд ойн байрай жэлдэ амжалтайгаар хүдэлжэ гэжэ тэмдэглэжээ.

Үгээрэгшэ жэлэй түрүүшүн хахад, юуэн харын, мүн жэлэй дунгуудыг анхралтайгаар шэнжэлхэдэ, бүхэ жэлэй турша соо нэгэ жэлдээр хүдэлэн фермүүдэй коллективүүд нэ хүүлэй хүүлэ амжалта туйлаха байханын элэрнэ. Харин жэлэй эхнхэ жэлдэ бэшээр хүдэлсөөд нэин дүн харуулжа шадангүй, тинхэ тинхээр гээдэлдэ орошоно. Жэшээ болгон Хоринин аймагай Удын совхозой Баруун-Хасууртайн хууналин фермын ажалыг харал.

Энэ коллектив 1977 оной түрүүшүн хахад жэлэй түсэбэй нааар дүүргэб. Гэбшээ, энэ хугасаа соо хэр

зэргээр хүдэлхынэ найнаар шэнжэлхэдэ, хахад жэлэй түгээхэ багта даабарина дүүргэхэ гэжэ ехэ оролдоотоогоор хүдэлэн байна. Зүгээр урда тээнэ жэлдэ бэшээр амжаллаа. Юуэн харын дундахад баруун-хасууртайнхид түсэбөө арай шамхайн бэелүүлээ. Жэлэй түгээхэдэ (хошолонгын нимэ байна) даабарина дүүргээгүй байжа, гээдгэршэдэй тоодо орошобо. Түсэбэй ёһоор 4.070 центнер хуунаа байхан аад; оройлоод 72 центнерээр дутаагаа.

Энэ үшөө дахин нэгэ дутуу дунда юуэн тухай тогтоомор гээд нагандана. Юуб гэжэдэ зарим ажалнуудта залуу наалишан бүхэнхэ хууналин урга абуулжа хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандага байна. Наалишан бүхэнхэ арга болжоннуудыг хараада абажа, эрдэм ухаанай, дүй дүршэлэй туйлагануудыг баримталжа, даабари зохиён табижа эрилтэ ёһоолоон дүүргэгдэнэ.

Жэшээлхэдэ, хубин түсэб нэгэн гээ наа дан бага, хууна гээд хэтэрүү ехэ байхана ханаа. Хажээнгын аймагай залуу наалишад даабаринуудаа булта шахуу бэелүүлжэ шадангүй. Энэ ушар хада хубин түсэб багтахад, хамтын хэрэгтэ буйхын хараада абажа зуураа, хун бүхэнхын хараада абагагүйн хойшолоон болоно. Угы гэбэл, жэлэй дунгуудыг абаад харахад, олон наалишад нэгэ үнээн бүрхэнөө хуунаа хуунаага 500 гаран килограммаар үлүүлэн байна. Энэжэдэ баясахаар нааба даа. Зүгээр түсэбтэ даабариннэ дан бага байхад, эхээр баярлахашы юуэн үрү аш.

Яруунын аймагай шахардуу байдал тохотолонхой. Энэ үнээн хада эмхидхэгдэнэ комсомол-залуушуудай хоёр ферм (Баруунай «Коммунизм» колхоз, Нарын Ардуунай Яруунын совхоз) залуушуудай мурьсоонд хабаадахаа болжонхой.

Ушарын, «Комсомол-залуушуудай» гэгшэн нэрээ алдаба бшуу.

Харин эдэ хоёр фермын эмхидхэгдэхэдэ, хараха янгалдаа ехэ байн найхан хэрэгтэй эхин табигдаба ха гэжэ ханахаар нэн. Залуу наалишад бэе бээдэ айшалаал-хадан хараада абажа зуураа, хун бүхэнхын хараада абагагүйн хойшолоон болоно. Угы гэбэл, жэлэй дунгуудыг абаад харахад, олон наалишад нэгэ үнээн бүрхэнөө хуунаа хуунаага 500 гаран килограммаар үлүүлэн байна. Энэжэдэ баясахаар нааба даа. Зүгээр түсэбтэ даабариннэ дан бага байхад, эхээр баярлахашы юуэн үрү аш.

Яруунын аймагай шахардуу байдал тохотолонхой. Энэ үнээн хада эмхидхэгдэнэ комсомол-залуушуудай хоёр ферм (Баруунай «Коммунизм» колхоз, Нарын Ардуунай Яруунын совхоз) залуушуудай мурьсоонд хабаадахаа болжонхой.

но. Харин мүнөө ВЛКСМ-эй олонхи райкомудай мурьсоонд байхадан, гээдгэлдэ оройон коллективүүдэй тоо хоёр дахин олошорлоод байба.

Тинхэдэ Баргажанай аймага эмхидхэгдэнэ комсомол-залуушуудай гурбан фермын коллективүүд бултадаа жэлэйгээ даабари дүүргэжэ шадангүй. Хурамаанай аймага нимэ байдал үзэгдэнэ. Улаан-Удын аймагай Оронгын совхозой нэгдэхэдэ, Сэлэнгийн Кард Марксын нэрэмжэтэ колхозой Ташарай, «Эрдэм» колхозой Нуур-Түхэмэй хууналин фермүүдэд баһал жэлэй нүүд багта ажаллангаа эршэ хүлэдхэ.

Эдэ мэтын дутуу дундаа залуу ВЛКСМ-эй райкомудай, ажалнуудай совхозой комсомолой комитетүүдэй ябууддаг эмхидхэлэй, нитэ-политическэ, хууражуулгын хүдэлмэрин дутагданууднаа хабагшадана. Тинхэдэ

эдэ дутуу дундаа зарыг усдахаа табан жэлэй туршада лые габушагай бэелжэ, ВЛКСМ-эй бэлдэхэдэ, Ленингийн моллой 60 жэлэй бэлдэхэдэ гээдэ зорилгоо респукомсомолой органд урда табигдана.

Комсомолой ВЛКСМ-эй ластной XXIX ренци дээрэ жэлэй саана абибууны түлөө залуушуудай хууналин «фронт» хүдэлсөөд зандаа ВЛКСМ-эй райком, совхозуудай комитетүүдэй залуу дунда дэлгэли мурьсоонд ябуулан дууджа, рал хандуулжа, нитэ-политическэ, хууражуулгын хүдэлмэрин дутагданууднаа хабагшадана. Тинхэдэ

хараада абажа, хэрэгтэй техниксэ ба экономика документадар, механизмуудар бригадыг хангаха уялгатай юм.

Предприят бригадын бүтээн ажалай үрэ дунгуудээр хэды хэмжээний хүдэлмэрин, ямар шанартайгаар дүүргэхэйнэ зэргээр түлөөн-шагналын гуримай ёһоор салын хүлэ бригадада түлээд. Тинхэдэ бригадын даабариа Араалагдан саг болзор соогоо гуули болзорноор урид дүүргэхэйнэ, материал болон түлээ алмананн, догвоороор хараалагданан бусад эрилтэнуудтэ хэр зэргэ хариуцамаар ажалланн хараада абтана. Договоороо найнаар дүүргэхэн байбаль, алманан материал болон түлээш үнэ сэнгэй 40 процент шангал болгон бригадада түлээдэнэ. Мүн ажалла болзорноор урид, найн шанартайгаар хээнэйнэ тү-

сэн түсэбээр хараалагданан 1 түхэрн 78 мүнгэндэ орондо 1 түхэрн 68 мүнгэндэ хүргэгдэнэ.

Бригадын подряд хэрэгтэ эхилэн бригадануудай ажалай бүтэсэн гортой эхээр дээшэлэнн дээрэ дурсагданан тоо, баримтануудаа элэрнэ гээшэ. В. В. Столярской бригадын ажалай бүтэсэ 113,7 процент, И. Т. Тихоновой бригадын ажалай бүтэсэ 170,8 процент боло. Нимэ бүтэсэ ямар аргаар туйлагдааб гэжэдэ, ажалай эмхидхэл найжаруулгада. Бригадын түшүүн бүхэн ажал дээрэ зүбөөр хуабарилан табигдана. Ажалгүй минн байха, трактора зоогошоо ушар усдахагда. Тинхэдэ хамта модошолой хамтынаа ажалай үрэ дунгуудэй түлөө хариуцагта нилээд дээшлэнэ байна. Хүн бүхэн бригадынгаа хамтын хэрэгтэ хубитана шадан хаа эхээр оруулжа гэжэ оролдоно боло. Эдэ бригаданууд ажалай эмхидхэл найжаруулганай, материал, түлээш гэхэ мэтыг амталгаар хэрэгтэйгэй, техниксэ бүтээсэтэйгээр ашаглананай ашаар бэлдэхэдэнэ модоной үнэ сэнгэ хямдаруулган байна.

Комплексно эдэ хоёр бригадануудай гашуудэй салын хүлээн дээшлээ. Тэдээр ажалла саг соонь, мүн болзорноор урид дүүргэхэйнэ, материална алмананан түлөө нэмэлтэ шан абана ха юм.

ФОТОРЕПОРТАЖ

ХАБАЯА ХАРУУЛНА

Хүртэйн леспромхозой коллектив ИКПС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министруудэй Советэй, В Ц С П С-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай Бэшээтэ харюу болгон дээшлүүлэгдэнэ шэнэ уялгануудыг абаба.

Леспромхозой хүдэлмэришэд нара бүрингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ байдагаараа аймаг дотороо мэдээжэ боло. Арбадахи табан жэлэй түрүүшүн хоёр жэлэй даабари денабриннэ 16-да дүүргэнэ. Арадай ажалын хэрэгтэ жээдэ модо эхээр бэлдэхэ.

Ажал хэрэгтэ найн мэдээтэ хүдэлмэришэд тус леспромхоздо олон. Эдээр социалис мурьсоонэй түгээ дээр үргэн ябадаг. «Хүн дээшлэй Тэмдэг» орденот Хамит Гафурович Зиганшинай хүдэлмэришэд бригадын гашууд модо бэлдэхэ хэ-

ТҮРҮҮШҮҮ ЖЭШЭЭ

Ангелина Сергеевна байноа манай модоной комбиний жэлэй туршада баян дүршэлтэй хүн юм. Ажал хэрэгтэ дээрэ жэлдэ, Залуу риндэтэ зүбшэл жэ, тэднэин хүржүүлнэ. Тэрэнэй риндэтэ бригадын шүүд халаан даабари үлүүлэн Эбтэй зетэй энэ арбадахи табан бари 3 жэл 5 шадда дүүргэхээр уялга абаа бэлэй. ЦК-гай денабриннэ Пленумэй шиндхэ рюу болгон, эдэнэ шэнэлэб. Арбадахи жэлэй даабари 3 нарын туршада шиндэнэ.

Тус бригадын гашуу болжоннуудаа рага үзөөд, ниймэ бэшэ зорилго урда ха юм. Энэ түсэб дээрнэ бэлдүүлжэ ба шадалаа гарга на Карбиновой гашууд хамтаар хэрэгтэ хүдэлмэришэдэй хүдэлмэришэдэй хууражуулгын талаандаа. Мүнөө рингөө даабари үлүүлжэ жэшээ харуулжэ.

В. И. Денисовэй барилдэг бригадын ойнхо асаргадан гэнээр, эрхим гаар тайраха даа додоо үлүүлэн дүүр Арбадахи табан жэлэй даабари ноонь урид, октяб дүүргэхээр уялга Агуу Октябрин ойдэ зориулан абага ажалтайгаар гээ.

Манай Онохойн комбиндаа хүдэлмэришэд ажал хэрэгтэ даабари бэлдүүлжэ эрчим жэ, эрхим шанар дүжэ хэрэгтэ гарга тэмсэнэ.

П. ШЕВЦОВ
Загарайн аймаг.

ШЭНЭ ОНОЛ АРГА ХЭРЭГЛЭН

эмхидхэл найжаруулган, барилта тургоноор дүүргэжэ, ашагалагдаа тушаадаг болон байна.

Тэд ажалай эмхидхэлэй шэнэ онол арга ганса барилга дээрэ хэрэгтэ гэдэнэ бэшэ. Хүүлэй үедэ бригадын подряд ой модоной промышленностин предприятинуудта нэбтэрүүлэгдэхэ эхилээ. Модо бэлдэхэдэ, леспромхозуудай доодо складуудай, модо болзорнуудын халбага, модо ажалын тоосонгой шэнэ онол аргын мүн дэ булюу найн байханын элэрүүлэгдэ.

«Забайкальс» нэгдэлэй хэдэн предприятинуудта бригадын подряд нэг-хоёр жэлэй саада тээ хэрэгтэ гэдэхэ эхилэн. Итанцын леспромхозой 6 бригада, Хурамаанай леспромхозой 2 бригада, Хандагатайн леспромхозой доодо складай 3 бригада ажаллаа шэнэ онол арга нэбтэрүүлган байна.

Дээрэ хэлээшые элишэлэн готорхойлхын тула ажалай шэнэ онол арга хэрэгтэ эхилэн хоёр бригадын хүдэлмэрин үрэ дунгуудыг шэнжэлэн хаража үзэмээр. Итанцын леспромхозой Виктор Владимирович Столярской хүтэлбэрилдэг комплексно бригада 1977 оной январин 1-нэ барилгашадтай түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлжэ эхилээ нэн. Хурбин леспромхозой Илья Тимофеевич Тихоновой бригада нэдондо жэлэй 4-дхи кварталай эхнхэ бригадын подрядта оройон юм.

В. В. Столярской бригада 20 хүнөө бурдэнхэй, томодогдонон комплексно бригада болоно. Ажалла шэнэ онол аргаар эмхидхэжэ эхилэнэй хүүлээр тэдээр 47,2 мянган кубометр модо бэлдхэн талуулаа. Модо талуулуугын гурбан трактораар 574 машин-халаанда хүдэлжэ. Тинхэдэ халаан соогоо даабариннэ ёһоор 71,9 кубометр модоной орондо 82,1 кубометр модо бэлдхэн талуулаа. Даабария 114,2 процент дүүргэхэн боло.

Хүдэлмэришэн бүхэн түсэбээр хараалагданан 9,5 кубометрэй орондо ажаллангаа бүтэсэ 10,8 кубометр гээгөө гэжэ гуу, али даабария 113,7 процент дүүргэхэн байна. Бэлдэхэдэнэ модоной нэгэ кубометрэй үнэ сэн бодото дээрэ 1 түхэр бари 84 мүнгэн боло. Түсэбэй ёһоор 2 түхэрн 26 мүнгэн байха байгаа.

16 хүнөө бурдхэгдэнэ И. Т. Тихоновой бригада шэнэ подрядта оройонхоо хойшо 5,3 мянган кубометр модо бэлдэхэн юм. 2,5 трактораар 62 машин-халаанда хүдэлжэ. Халаанайн бүтэсэ даабариннэ ёһоор 70 кубометр аад, 86 кубометр гээгээдэнэ байна гэжэ гуу, али түсэб 122,9 процент дүүргэгдэнэ. Нэгэ хүн дээрэ тоолоходо 326 ажалай үдэртэ түлээ болоно. Ажалай бүтэсэ түсэбээр хараалагданан 9,6 кубометрэй орондо 16,4 кубометр гээгээдэнэ. Энэжэ 170,8 процент болохо юм. Бэлдэхэдэнэ модоной нэгэ кубометрэй өөрын үнэ

Модо бэлдэхэдэ үйлдэбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ эхилэн бригадын подряд юу харуулааб гэжэдэ, ажалай энэ шэнэ арга булюу найн байханаа харуулба. Модо бэлдэхэдэ, талуулуа ажалыг саг соонь, найн шанартайгаар дүүргэхэдэ гадна, ажалай бүтэсэ дээшлүүлжэ, техник ашагтайгаар хэрэгтэ арга олгоно. Тинхэдэ хамта, модо бэлдэхэдэ заагдажа үгтэн талмай зүбөөр хэрэгтэжэ, ой соо ариг сээр сахиха, модо бэлдэхэдэ технотин эрилтын ёһоор ажалла хэжэ, бүтэсэнь дээшлүүлжэ хэрэгтэ эхээр нүүлэнэ. Мүн продукциин өөрын үнэ сэн хямдаруулжа арга хангадаг байханын эхэ шухала болоно.

Бригадын подряд модо бэлдэхэдэ, модо болборнуудын халбарда ямаршые бэрхшээлгүй гэгээр нэбтэрүүлэгдэхэ гэжэ ханаагүй бди. Тэрэнэй булюу найн байхынэ бултадаа үшөө ойлгоогүй бди. Шэнэ онол арга нэбтэрүүлэнэй хэрэгтэ юуб, даданан хуушан гурмаараа ажаллахад янаба гэжэн ханал болоршые бин.

Энэжэдэ гадна, бригадын подряд хэрэгтэй тула найн бэлдэхэдэ готорхойлодонон, буйх таланаа шэнжэлэгдэнэ даабари бригадада үгтэн ёһотой. Тинхэдэ модо бэлдэхэдэ талмай найнаар элэрүүлэгдэнэ, зүб технотинсэ картатай байха хэрэгтэй. Мүн ондошые олон шухала асуудал зүбөөр бэлдэхэдэ эрилтэ табигдана. ИКПС-эй XXV сьездын арбадахи табан жэлдэ модо бэлдэхэдэ, модо болборнуудын промышленностин турда табигдан зорилго бэлдүүлхын, энэ халбарин ашаг үрэ дээшлүүлхын, продукциин шанар найжаруулжэ тула шэнэ онол арга түрүү дүй дүршэл үйлдэбэридэ үргэнээр нэбтэрүүлжэ тон шухала. Ажалыг хүтэлбэрилэн эмхидхэхэ онол аргануудыг улам найжаруулжа, үйлдэбэрэ эзэн ёһоор эрхилжэ эрилтэ табигдана. Икэ зорилго бэлдүүлжэ хэрэгтэ бригадын подрядтай ухда шанар, ашаг үрэ тон ехэ байна бшуу.

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДААР

ТУРКМЕНИ:
ЭЛЭН ГҮБЭЭНҮҮДТЭ МОДОД УРГУУЛАГДАНА

Зүүн-Урда Каракумда тракторнуудан хүнхнөөр замхангүй. Эндэ сакаулай, черексэй ба кандый тарилга эхилээ. Нимэ хоёр ширдэй эрдэмтэдтэй хамта тарилга хууна юм. Энэжэ элэн гүбээнүүдэ бүхэлхэ, холын бэлшээрнүүдэй үрэгтэ найжаруулжа хэрэгтэ нүүлэхэ болоно.

Кызылкумда, нууруудай эрвээр, түмэр ба автомобильн харгынуудыг зүбшүүлэн элдэб модод хуулагдаха.

Чарджооска областин модо таригшад арбадахи табан жэлэй туршада 50 мянга гаран гектар талмай дээрэ модо тарихаар хараалагдай. Энэжэ үнэргээшэ табан жэлэйхнээ хоёр дахин ехэ.

ЛАТВИ:
ЭРДЭМТЭДТЭЙ НИЯТА ХОЛВООТОНГООР

Лиепайн «Сарканайс металлургс» гэжэ заводой мэргэжэлтэд металлургин машина бүтээлгын эрдэм-шэнжэлгын бүхэосоона институдай эрдэмтэдтэй хамта тарилга хууна юм. Энэжэ элэн гүбээнүүдэ бүхэлхэ, холын бэлшээрнүүдэй үрэгтэ найжаруулжа хэрэгтэ нүүлэхэ болоно.

Энэ шэнэ түхээрлэгэ автотомадай аргаар гүүсэд хүтэлбэрилэгдэнэ. Эндэжэ металлургнууд гидро-түхээрлэгэ аналдаа хэрэгтэ болгодо, жэл соо мянга шахуу тоно металл алмаха байна.

ГРУЗИ:
ИСКУССТВАДА ДУРАТАЙГААР

Республикын симфоническэ оркестр, хоорой бүлгэм техниксэ мэргэжэл олодо Тбилисинн училищинуудай хурагшадтай урда концерт харуулжа эхилээ. Эдэ концертүүд залуу хүдэлмэришэдэй филармонийн табандаа ойдэ зориулагдана.

Республикын мэдээжэ коллективүүдэй концертүүд залуу хүдэлмэришэдэй урда заншалта болонхой. СССР-эй ардаг артист А. Свешниковэй хүтэлбэрилдэг Москвадахи хүүбүүдэй хоор зориулаада илангаяа урин дулаанаар утгагдаа.

Залуу хүдэлмэришэдэй филармонийн хурагшадтай ажаллаа батаар оронхой. Зөхдөхө ажалтай бэлгитэн эдэ уулагуудта өөһэднэ гээгээ тухай хэрэгтэ тэдэнэртэ заабаринуудыг үгэдэг заншалта гээ. Тэдэнэй үсхэлээр Тбилисинн ПТУ-нуудта уран найханай арбан бүлгэм эмхидхэгдэнэ.

ДЕПУТАТ ХОНИШОН НАЙДАМТ

Доржи-Ханда Тонтохоева өөрын лоды хубуунтэй совхоздо хоёрдоо хоншоноор ажаллаа. Энэ эканэр тэдэ 14 жэлэй туршада найнаар хүдэлжэ Шэнэ ажалдаа Д. Тонтохоева бэлдэхэдэ оролдоно, тээрэ 515 түлгэ гээжэ, бутлынь нааар ондо орууна хайшалха, хондот нэмэхэ түсэбтэ үлүүлэн дүүргэб. Мүнөө энэ хоншоо 614 түлгэ даажна байна.

— Байгша онд жэлэнэй хомор заримдаа голоон талдаадаг юм. Мүнээр сүүдхэдэ үнэ 400 гаран үбэр талха таряанай бди. Теэд энэмнэ ханахад багахан энэ жэлдэ хоншоо 3,2 килограмм шалха, тэдэнэй түлгэ 15 килограмм шэлүүлжэ, нэгэ гарагуулахагүйдэ даа табигдэ, — Тонтохоева хэлэнэ.

Коммуниста Доржо хоева гансашы дээрлээр хараада гүй, харин ниймэ элэбхитэйгээр Тэрэ Оронгын совхозой ардаг хуурагшадтай хунгаданхай.

Д. МУСХАЕВ
Улаан-Удын аймаг.

УЯЛГАНУУД ТОДОРХОЙЛОГДОБО

Гаяж хууна аймагай хүдөө ажалын түрүүшүлэй суглаан болжөө, хэбэн ажаллангаа дунгуудыг, саашанхи зорилгоуудаа зүбшэн хэлсэбэ.

Эндэ элхидхэл эхэн хүдөө ажалын управленин на-

чалник Д. С. Унжуев нэдондо аймагай ажалшадтай туйлаан амжалтанууд тухай дэлгэрэнгүй тогтон хэлээ. Унгархэн жэлдэ аймаг дотор социалис мурьсоон үргэнээр дэлгэржэ, хүдөө ажалын продукци аба-

ха даабаринууд үлүүлэн дүүргэгдэнэ байна. Иигээжэ маха, хуу, нооно худалдаа түсэбөө амжалтайгаар бээлүүлээ.

Илангаяа «Коммунизм» колхозой малшад ехэ амжалтай. Тэдээр хуу-

далдаха түсэбөө 122,4 процент, маха — 101,9 процент, нооно 114,2 процент дүүргэб. Тус колхоздо ИКПС-эй райкомой, арадай депутатуудай аймагай Советэй гүсэдкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа.

Мүн энэ колхозой нэгдэхэ бригада шадна хүрөө.

Тинхэдэ «50 лет Октября» колхозой ажалшад эбтэй зетэйгээр, ашаг үрэтэйгээр хүдэлжэ, амжалтай гараа.

Зүблөөн дээрэ үгэ хэлэ-

ондо бээлүүлжэ социалис уялганууд баталагдан абтаа.

Аймагай ажалнууд энэ жэлдэ 7.400 центнер мяха, 4.200 центнер хуу, 400 центнер нооно гурванд хуулагдахаар хараална. Тинхэдэ 2.900 тугал, 4.400 хурьта, 375 унага абана, гарагуугээр түлжүүлжэ зорилготой.

Энэ зүблөөн дээрэ 1978

Вл. ГАЛСАНОВ.

УОНГОЛ АРАДАЙ ВОЖДЬ

(СҮХЭ-БААТАРАЙ ТҮРЭНӨӨР 85 ЖЭЛЭЙ ОЙДО)

УОНГОЛ Арадай-революциог партине байгуулалта, хубисхал ударидагша, арадай үнэн хүүбүн, ехэ Сүхэ-Баатарай түрэнөөр болобо.

1919 оной февралдин 2-то угы- Дамдинтанай бүлгэд тур- хүүбүн түрэн юм. Тэрэ хэ- гэж нэрлэгдэбэ. Сү- гэнэ Дамдин баяшуулай мал байнааа Ехэ Хүрээ хотодо нүүж эрэн бай- эдэб хара ажал хэдэг, наар хүдэлөө, түлээ бал- н. Ханда экэнэ юумэндэ тэмдэ, налтай зантай экэнэр, хабаа нгэ, багахан байхдаа на- эн юм.

Хүүбүн гасалан зоболондо, дауу байдалда үнджэ, нон юм. Тэрэ ведэ Мол- бургуули тон хоомор хэн, эхэ хүүбүгэдэ лама болго- гүйдэжэ, дасанда үгөөгүй хүүбүн бүри баганаа шуран хэн. Тэрэ үедэ отодо Онгуудайн Жамьян дэмтэ хүн нуудат бэйлэ. Дамдин талил байгаа. Жамьян-туайтай хоёрдэд- дайрагдажа, «Хүбүгемин шэстэ» хургажа үгтэ, ба- ганаш, эрдэмтэй болгыг тэ гүйбэ. Зүбшөөл абта- лаа. Сүхэе Жамьян-багша хургаган, эрдэм ухаанай үгэ үгээн юм.

Итайнаа Сүхэ хүндэ хү- лэли амта үзэбэ. Ургөөр хэргэда улаашанаар хү- түшөөмө сайдуудыг шэ- нэн. Хургада ябахдаа, нэн зоболондо дайрагдаган тэнэг болотороо мүргэл- дүгээтэйшүүл, тарган таб- лэд, бохигор бооголнууд бэйлэ. Элэ бүгдэ хур- дөө адалгажа, Сүхэ ой- нэ оруулаха баба.

Уун жэлэй арбаад онууд- хуужар буландаа улаан буу- саргай алба хэзэ. Эндэ эхэ Сүхэе нүүрэй Янжикатай Сэргэй албайн хүндэ- нэн, Сүхэ төрөниг бар- талла, түрү эргэдэ ябаа. Урдагайгаа эрхэ сүлөөгэй арин саят тэмсэхэ бай- нэ тэрэ олгодо. Тэмсэхэ түшүүгэй хүрэнэ эрбэ. Тэрэ сэрэгүүд зүүн үгөөн дөбөлгөн ороо. Тэдэн-

бисхалай түрүүшын алхамууд хэ- дэн байна.

1921 оной март нарада гадаа- дын дээрэмдэтэй тэмсэлдэ туй- лагдаган илалта хадаа сүлөөтэ монгол арадай түрүүшын эхэнэ илалта болоно. Энэн империа- лизмда, феодализмда эсэргүү ар- дай хубисхалай эхин байгаа. Хүн зоной элэхи бүри бадаржа, хубис- халай хүрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаа- дада болон дээрхэнэ револю- ционно хүдэлөөн түргэн хүжэбэ. Энэ хадаа Сүхэ-Баатар түрүүтэй монгол революционерүүдэй ажал ябуулгын үрэ дүнгэй эхин байгаа. Сагаантанай сэрэгшэ, хархис феодализмда орон нотага- га сүлөөлөгшэ наа бүридхэгдэжэ байгаа арми амаараа ойрын сагта шиндэжэ шадахагүй хэн. Тимэһээ Саг зуурин правитель- сто, Арадай армин командова- нын 1921 оной апрелин 10-да Совет Россияда хандба. Сэрэгтэй туһаламжа үзүүлээр болон бай- нааа Совет правительсто тэрэ дарьдэн мэдүүлээ.

Монголой ба Совет Россиян арад түмэнэй хамтын дансан са- гаантанда эсэргүү тэмсэлдэ ха- баадахаар Сибириин алдарт парти- зан П. Е. Щетинкинэй отряд 1921 оной май харын тэн багаар Монгол орондо эльгээгдэн юм. Удаань К. А. Нейман команд- лашатай табархан армин часть- нууд Монголд эрэн юм.

Монгол-совет революционно эс- эргэдэ сагаантанай сэрэгүүдтэй хэдэ дахин шанга байлдаануудыг хээн байна. Элэ байлдаанууда монгол сэрэгүүдэ Сүхэ-Баатар ударидажа ябаа.

1921 оной июлин 6-да Мон- голон Арадай-революционно ар- мин, Улаан Армин частьнууд Ургөө хотодо ороо. Хотын ажал- шад сэргээшэ хани халуунаар угтажа, баяр басхалангаа мэд- үлээ хэн. Ургөө хотодо Арадай правительсто байгуулагдаба. Арадай хубисхал илаба, арад зон дарлалта, мүлжээлхөө сүлөөлөг- дөө. «Харин хархис ээмдэгшэд- хэ орон нотагаа сүлөөлөгдөн» гэжэ 1921 оной июлин 11-дэ Арадай революционно партизан ЦК, Арадай правительсто мэд- үүлээ. Тингэжэ Сүхэ-Баатарай эхлэн партизан тэмсэл, удаань Арадай-революционно армин зэбсэгтэ тэмсэл илалтын Улаан туг мандуулаба.

ТҮҮХЭДЭ ҮЗЭГДӨӨГҮЙ ЕХЭ ТУЛАЛДААН

(Сталинград шадар хүрээлэгдэнэн фашист сэрэгүүдэй усадхагдаһаар 35 жэлэй ой гүйсэбэ).

ТАСС-ай корреспондентын гүйлгээр 65-дахн ар- мин командалагша байһан Советскэ Союзай хоёр дахин Герой, армин генерал П. И. БАТОВ Ста- линград шадар хүрээлэгдэнэн Гитлерэй сэрэгүүдэ бу- та сохилго тухай хэзэжэ үгэһэн байло.

1942 оной декабрин хо- рбөөрөө Сталинград шадар хүрээлэгдэ оронит гитле- ровецүүдэ усадхагдаа таатай зонид эрхэ байдал би болжо эхилһэн юм. Ге- нералууд Н. Ф. Ватугин ба А. И. Еременкин сэр- гүүд довтолгоо баруун зүг тээшэ шалгуулан байна. Ставкын табиһан түсэбэй ёһоор гитлеровецүүдэ «то- гоон» соо усадха опера- ция генерал К. К. Рокоссо- вскийн командалажа байһан Донской фронтын сэрэгүү- дэн хүсөөр бөлүүлэгдэхэ байһан. Тэрэнэй оруулан дурадхалаар операцян фронтоной түсэб зохёгдо- нон юм.

1943 оной январин ту- рүүшын арбан хоногто Ста- линград шадархи тулалдаан- най операция бэлдэгдэ дүр- гэдгэн байна. Элэ үдэр- нүүдэ нэн түрүүн артилле- рин асарн эхэ хүсэн эм- хидхэгдэжэ, манай сэрэгтэй дайшалхыг свашанкн ябуула- да туйлай эхэ үүргэ дүр- гэһэн гэшэ.

Дүшөн гурбадахи оной ян- варьда 65-дахн армин дайшалхы ябуулгын дивизион дотор нигэжэ бэшгэдгэнэ «Манай яоган сэрэгшэдэ адлиар бар хүсэнэй үзэгдэ- гүй эхэ бэрхшээлүүдэ да- бажа гараха ушар ондоо ногшыг түрэлэй сэрэгшэдэ тудайгүй ёһотой. Хуудам халхтай талын дунда, үбэ- лэй тээшэгүй шанга хүй- тэн соогуур ямаршы зем- ланка болон блиндажуудыг хэрэгшээгүй яоган сэрэг- шэднэй үдэршэ, хүншэе дайсада амар заяа үзүүлэ- гүй. Югээршэ зогсоохын аргагүйгөөр совет сэрэгшэд урагшаа дабжаа ороһон».

Донской фронтын коман- дован дайсанай хүрээлэг- дэдэ байһан сэрэгүүдтэ 1943 оной январин 7-дэ бээ тушаагы, тингээл хаа, ами наһаа аршахалт гэһэн эрлэтэ табиһан байна. Хү- ншэ хүндэлһэн, зүб шиндэ хэбрийн абаха ябадалда урагшан энэ дурадхалын ёһон Паулос буруушаагаа бэйлэ. Тингэһэнэ удаан январин 10-да довтолгоо эхилээ.

Угөөнэй 8 час 05 мину- тда манай ИЛ-һээ боро үнгэтэй ракетэ дагдээгдэ- нэн. Радиогээр үгтэһэн до- хон — гурбан табта, теле- фоноор — «Родина» гэһэн үгэ соносто. Дайшалхы нимэ дохёогүй үгтэхэтэй ээргэ аяар 11 километртэ хунаган фронтод артиллерий буудалал мэдээ. Артилле- рин нимэ эхэ хүсэтэй буу- салга дайн сэрэгтэй түүхэдэ удаан үзэгдөөгүй байһан. Артиллерин энэ буудалга аяар 55 минутда үргэлжэ- лөө.

Саг 9.00 час болобо. Ре- активна түхээрэлгэнүүд — буу- дагша нэржэ, атакада оро- хо дохёо болоо. Дээрэ де- сантнуудыг буулгаган танк- нууд урагшаа шуумайда- жа, дайсанай оборонны ту- рүүшын линие сүмэ сокин ороо. Танкнуудай хойноһоо Улаан тууһаа дээрэ үргэ- нэн сэрэгшэд довтолгодо болон дабшаа. Энэ опера- циян түрүүшын үдэрэй дуу- хаха багта гитлеровецүүдэй оборон тус армин фрон- тын урда 8 километр хүр- тэр гүнзгэдэ сүмэ тургид- дөө бэйлэ. Зугадаган дайс- дыг хойноһоо наһанан 65-дахн армн улаан асарн эхэ үертэ урагшаа дабша- жа мэдээ.

Январин 13-да опера- циян түрүүшын ээлжэнэй зорилго сүм дүүргэдэ. Не- мещүүдэй оборон баруун хажуу хутагаар отолуул- хандал адли таһа буужа, манай сэрэгшэд Россияна хуурида хүржэ, довтол- гынгоо гол хэсгэ зүүн тээ- шэв эрдэ залдан юм.

Январин 17-да манай дивизион Сталинградан бу- дан хэлдэтын дотоон дүхэри- гүүдтэ дүтэһэн эрбэ. Энэ дабшалаар операциян хоёр- дохи шата дүүргэн байна. Тулалдаанай зургаан үдэр соо 65-дахн армин фрон-

бар- лажа болохо байгаа бшуу. Тимэ ара олдог хэн. Сүхэ-Баатар Жамьян-багша нүүдөөрө хамта урла бшүүгэдэ зохёохо бар- лаад, хотын гудамжаар, мурга- гэй газараар, хитад сэрэгшэдэй байраар тараагд байһан юм.

1919 ондо Ургөө хотодо рево- люционно хоёр бүлэг байгуула- гада бэйлэ. Нэгэнийн хүтэлбэри- лэгшэдэй дунда Сүхэ-Баатар байгаа. Бүдээхид Монголд ажаллажа байһан оюд демокра- дудтай нягта барисаа байгуула- ха. Хотын типографид барлашаар хүдэлдэг М. Кучеренко, нитын ажал ябуулагша Я. Гембаржев- ский, буряд доктор В. Цыбик- таров, 1907 онһоо большевик Е. Лопатин монгол революцио- нерүүдэй эмхн байгуулагда, Совет Россияй харилсаа холбоо тоотологдо эхэнэ туһаламжа үзүүлһэн байна. Жэһэнэ, үни- нэй большевик Ефим Лопатин Сүхэ-Баатартай ходо уулзажа, Совет Россия болон революци тухай, болшевик парти, тэрэнэй программа тухай хоёрдэгд хэн,

ЕХЭХЭН бэрхшээлүүдэ дабан, элдэб аюулнуудыг үн- гэрэн, Сүхэ-Баатар, тэрэнэй сорат- никууд Арадай-революционно парти байгуулан юм. Тус партин эмхидхэлэй сьезд Хяагта хотодо 1921 оной март нарада болон юм. Энэ сьезд түүхын хуудала- нуудта Монголой Арадай-револю- ционно партиин 1 сьезд болон ороһон. Сьезд дээрэ партин Центральна Комитет хунгагдаган, программа баталаг- данан, монголшуудай тэмсэлэй зорилгонууд хараалагдаган бай- на. Саг зуурин Арадай прави- тельсто байгуулагдаба. Монгол орондой дохисхэр дээрэ байрлан- хитад сэрэгүүдэ эсэргүү, барон Унгернын отряднуудта, тэдэнтэй хамтарһан Монголой хархис феодализмда эсэргүү тэмсэл ябуул- хын түлөө Арадай-революционно арми байгуулаха шулаха гэжэ партиин 1 сьезд тогтооо. Гэнэ- шүүгэй тимэ арми партизануудай бүлгүүдтэ байгуулагдажа эхилэ. Тус армин командалаг- шаар Дамдинтай Сүхэ-Баатар хунгагдаа. Тингэжэ арадай ху-

Арбадахн табан жэлэй гурбадахн жэлэй түсэб бээ- лүүхын түлөө социалист мү- рысөөн эршэтэйгээр дэлгэр- жэ байна. Үбэлэй эрэдэ бай- хада, колхоз болон совхо- зуудай хүтэлбэрилгэшэд, мэргэжэлтэд, илангажа мал- шарууналжа байһан малаа зу- нан тунга погоодио наа- наар адуулажа, тобир тар- гын болжо шаданан бай- на. Тоо баримталан хэлэ- бэл, маланы толгой бүрин шигүүр сүүдэхэ дунда ээргээр 900—1.000 грам- маар нэмээ хэн.

Ажахын түрүү машадай нэгэн С. А. Трус байһа оной үбэлэй харанууд соо малайгаа толгой бүрин шигүүр дунда ээргээр 800 граммгаар нэмэхэ, зуун үнэһинэ 90 тугад абаха уялга абанхай хүдэлнэ.

Ц.Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

Хоринэй аймэг.

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮДХЭЭ

ДУЙ ДҮРШЭЛНИ УРГАНА

Хурын совхозой хоёрдо- хи отделинин малшан С. А. Трус үнэгэршэ жэлдэ харууналжа байһан малаа зу- нан тунга погоодио наа- наар адуулажа, тобир тар- гын болжо шаданан бай- на. Тоо баримталан хэлэ- бэл, маланы толгой бүрин шигүүр сүүдэхэ дунда ээргээр 900—1.000 грам- маар нэмээ хэн.

Ажахын түрүү машадай нэгэн С. А. Трус байһа оной үбэлэй харанууд соо малайгаа толгой бүрин шигүүр дунда ээргээр 800 граммгаар нэмэхэ, зуун үнэһинэ 90 тугад абаха уялга абанхай хүдэлнэ.

Ц.Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

Хоринэй аймэг.

мановнагай 50 наһа гүйсэ- хэнэй дашарамдуулан, суг- таа хүдэлдэг хүдэһын тээ- рэндэ үнэтэ балог баруул- жа, саашаада бүри харуу- хуудхын түлөө хайн хай- хан үгнүүдэ хэлэһэн бай- на.

Б. ШОЕВОВ.

Захаамин.

УЛААН БУЛАН СОО

«Буряад үнэн», «Саяан» га- зетэнүүд дэлгэзтэй. Парти болон правительствын хү- тэлбэрилгэшэдэй портретүүд хуулагдаганхай. Мун багахан телевизэр табалтай.

Энэ фермэ дээрэ респуб- ликка соогоо мэдэжэ бо- лон, дүй дүршэлтэй хаали- шад олон. Жэһэнэ, Ажа- лан Улаан Тугай орденго Хорло Аюшевна Исева, «Хундалалэй Тэмдэг» орден- то Сэрэн Югдуровна Ко- миссарова, Радия Игнати- товна Аюшева, «Ажалай габялагат түлөө» медальтай Сынгал Аюшевна Лудуно- ва. Эдэнэй нэрэ обог ариг- та бэшгэдгэнэй. Залуу ха- линад эдэнһээ жэлшэ абан- гүй яахоб! Нара бүхэндэ үн- эрэгдэжэ байһан нинтэ- политическэ хүдэлмэрин түсэбүүд бэшгэдгэнэй, амар сугланууд, денцинууд бо- лобо гэжэ тэмдэглэгдэнхэй.

Тус совхозой фермануу- дай хоорондо дэлгэрһэн со- циалист мүрысөөнэй гурим үлгэдгэнхэй. Аймагай газетын нара бүхэндэ гаргагдэ со- циалист мүрысөөнэй болле- теньнүүдээр, плакатуудаар, урла лозунгуудаар улаан булан шэмэглэгдэнхэй.

Лекци уншаха ерөөн хунда энэ улаан булан соо эхэ таарамжатай. Политиче- скэ карта, «Аргуэхэ Октя- бринин 60 жэлэй ой», «СССР-эй эрхэтэн нимэр ор- хэтэн, уялгатай» гэһэн гар- шантай стендиүүд үлгэдгэн- хэй.

«1976—1980 онуудта хаа- линдай, мал адуулагшадай габан хубин уяагуунууд» гэһэн стэнд дээрэ 16 хар- маа соо хаалиһан бүхэнэй ажалал намтартай, шадаба- рын дүршэлтэйн, абанан уял- гануудтайн танилсахаа бо- лон.

Жэһэнэ, «Радия Игнатовна Аюшева 25 жэл соо хүдэлөө, 1 классай хаа- лишан, КПСС-эй гшүүн. Үнэһнээ жэл бүри тугал ээргээр нэгэ жэлдэ 1.800 нилграмм ху хааха. Дүй дүршөөлө улам хайжаруул- жа, социалист мүрысөөндэ залуу хаалиһан В. И. Исе- вас уринаб» гээд бэшгэдэн- хэй.

Б. СЫРЕНОВ.

Түнкэнэй аймэг.

«БУРЯД ҮНЭН» ДЭ БЭШЭХЭНЭЙ ХҮҮЛЭЭР

«ИИДХЭГДЭХЭЭР БОЛОН АСУУДАЛ»

Хэжээнэ дунда хургуулин бүлэг багшанар редакция нимэ гаршантай бэшгээр хандахада, наймаалагша хэдэн хоногээр талалдана, ажаллаа- намшаана гэжэ гомдон байгаа.

Багшанарай гомдохо ушар баримтайд тоологдон, гэжэдэ, 1977 оной август, сентябрь харануудта гэжэ пекарни заһабарилдажа байһан. Тэрэ үедэнэ «Соо, Хорин райһоноо хилээмэ асаржа байгааһе мэйл, эндэ тэндэ хилээмэ дутагдаһан байгаа.

Багшанар бэшгээр райпогой правлени худалдаа манай Эдэрмэй нэгэдэлэй директор нүүр Санжиа- баадалгатай суглаа үнгэрөө.

Угөө үедэ аймагай пекарни хэмдээ орожо хүдэлэн. Худалдаа наймаанай нэгэдэлүүдтэ хилээмэ саг- тоо ороно» гэжэ Хэжээнэ аймагай Советэй гүсэд- тэй түлөөлгөн комиссин түүрүлгөшэ Г. С. Санга- манай редакцияд мэдэсэбэ.

ЖЭЛДЭ—ТОГООШОНООР

Романовна Ту- ромовна гэшэ Цахир тосо- ло хүүгэдэй эхэ-яслада хэмдэ тогосоноор ху- нда байдаг юм. Тэрэ ба- рүүлхтэй, даажэ бай- ажалдаа оролдосотой

хайнаар хандаг бэрхэ то- гоошон гэжэ сууржагд бол- кой.

Энэ саадай үхиүүдэй ямар шанартай эхэ хоо- лоо хангагдага байһаниг түрүлхидын хайн мэдэхэ. Мэвэ хаяхан Надежда Ро-

ЖИЛЫН СООНОХОО

ТАСС-ай корреспондентүүд мэдээснэ:

ЭБ НАЙРАМДАЛ ХАНГАХЫН, ХАРДУУ БАЙДАЛ ХУЛАРУУЛХЫН, У ЗЭБСЭГҮҮДЫЕ ХУРЯАХЫН ТҮЛӨӨ

ВАШИНГТОН. Эб найрам- гэдэй Бүхэдэлхэйн Советэй Президиумэй бюро- дой үзэгдэн эндэ болжо, эб найрамдал хангахын, шахар- галдай хуларуулхын, эб найрамдал хангахын хуряахын түлөө тэмсэлдэг гол шукала хүдэлмэниг зүбшэн хэл- нэн байгаа. Нейтронно бөмбө бөтөн гаргалгыг хо- ронго түлөө бүхэ дэлхэй ажал ябуула үргэдэ- асуудалнуудыг, буу- гүүдэ хуряаха талаар Уин Генеральна Ассамб- лайн оной манай на- болохо тусхай сессидэ эхэ хэмжээнүүдэ сес- сийн хабардагшад хаража апартед, расизм үндэһэй яһанай илажа- гада эсэргүү уласкоо- ны үйл хэрэгүүдэй үедэ үзэгдэхэ хэмжээ ябуу- лгын зүбшэн хэлэжэ, энэ 1978 ондо бөлүү- лгэжэ ажал ябуулгын програм- матай хуряаха. Буу зэбсэгүү- дэ хуряаха, шахардуу бай- дагшад болон хоёрдөг- шөндө Президиумэй бюрогой хабардан байгаа.

ССР-эй Верховно Сове- тэй Президиумэй гшүүн,

сэгүүдэ хуряахын түлөө тэмсэлдэжэһэн США-гай түрүү үзэлтэй олонитын мингэн эндэ болобо.

ВСМ-эй Президиумэй бю- рогой Вашингтондхи сес- син дүрлэнэй хүлээр Нью-Йоркдо эрэнэ Эб найрамдала Бүхэдэлхэйн Со- ветдэй Президиумэй бюрогой гшүүдэ олон зуугаад аме- риканецүүд халуунаар уг- талан байгаа.

Эб найрамдалай Бүхэ- дэлхэйн Советэй президент Р. Чандра үгэ хэлэхэдэ, уласкоорондын оршом соо- ху хүсэнүүдэй тэжүүдэй эб найрамдалай аша туһада үн- дөөрөө хубилжа байна, ам- галан байдалда дуратай хү- сэнүүдэй хүдэлөөнэй нүлөөн улам ургана гэжэ тэмдэг- тэлээ.

Гэбшэе амгалан тэнюун байдалда дургайшуул шэнэ үгтэсөө үүдхэжэ байна. То- дорхойлол, нейтронно бом- бо бүтээхэ гэгэн США-гай хараа түсэбүүд бүхэ хүн тү- рэлэндэ, нэн түрүүн тэрэ- ний байрлуудта хараатай оронуудай арадуудта аюул тохёолдуулаха юм.

Нэгэдэмэл Нацинуудай Организация Советскэ Со- юзай оруулан эб найрам- далта үүсхэлүүдэ Р. Чанд- ра үндэрөөр сэгээбэ.

Совет түлөөлгөн акаде- мик Е. К. Федоров үгэ хэ- лэхэдэ, дайн байлдаанай ямар эхэ гараа хохидоо ушаруудлага тэмдэгтэлээ.

США. Даража бэрэршэвн, шаш- рэддэн гэр байгаагүй олон хүнүүдэ энэ хүйтэн үдэрүүдтэ Нью-Йорк хотын эмхи зургаануудай байшануудай нэмэридэ хоржошье ховоожье бай- хамсар обороор, Угтэй ядуу бай- хамсар, хэдэн килээр ажал хэжээ бо- логтай, хэдэн гэрүүн зоной зоболон- голые оройн хүтэлбэрилгэшэд хайн мэдээжэ байбашэ, энэ талаар зонхно ямаршы хэмжээ абангагүй гэжэ эндэ онго тэмдэглээ. Дэлхэй эсэргээл байн түрүүшын нэгэн гэжэ тоологдо- дог Америкын Холбоото Штатуудад арад зоний байдал хайжаруулаха, тэдэ- ний хүдэлмээр хангаха шухайн шулаа асуудалууд ахаргадангай «ЗУРАГ ДАЭРЭ» ядуу байдалтай хү- нүүд оройн нилсэлд хотын нэгэ эмхин дэргэдэ нигэжэ хүншэ үгэргэнэ.

ТАСС-ай фотохронико.

И. Броз Тито АРЕ- гэй түлөөлгөштэй уулзаба

БЕЛГРАД. СФРЮ-гэй президент И. Броз Тито ал- байн хэрэгээр Югославидэ эрэдэ байһан АРЕ-гэй пре- зидентын тусхай түлөөлгө- шэ, гадаадын хэрэгүүдэй гу- рэнэй министр Б. Галитай уулзаба.

Хабартай бүхэ оронуудай эдэбхитэйгээр ажал ябуул- ганай ашаар Дутын Зүүн зүгтэй байдал турмушуу- лагдаха аргатай байна гэжэ И. Броз Тито уулзалтын үе- дэ тэмдэглэжэ гээд «ТАНОГ» аргиство мэдээснэ. Илмэ турмушуулан үндэрөөр, 1967 ондо булимтаран эзэм- дэһэн араб газар нотагууд- даа Израил сэрэгүүдэ гар- гаха, Палестинын араб ара- дай үндэн эрхэнүүдэ хан- гаха ёһотой гээд хэлэбэ.

И. Броз Тито АРЕ- гэй түлөөлгөштэй уулзаба

БЕЛГРАД. СФРЮ-гэй президент И. Броз Тито ал- байн хэрэгээр Югославидэ эрэдэ байһан АРЕ-гэй пре- зидентын тусхай түлөөлгө- шэ, гадаадын хэрэгүүдэй гу- рэнэй министр Б. Галитай уулзаба.

Хабартай бүхэ оронуудай эдэбхитэйгээр ажал ябуул- ганай ашаар Дутын Зүүн зүгтэй байдал турмушуу- лагдаха аргатай байна гэжэ И. Броз Тито уулзалтын үе- дэ тэмдэглэжэ гээд «ТАНОГ» аргиство мэдээснэ. Илмэ турмушуулан үндэрөөр, 1967 ондо булимтаран эзэм- дэһэн араб газар нотагууд- даа Израил сэрэгүүдэ гар- гаха, Палестинын араб ара- дай үндэн эрхэнүүдэ хан- гаха ёһотой гээд хэлэбэ.

И. Броз Тито АРЕ- гэй түлөөлгөштэй уулзаба

БЕЛГРАД. СФРЮ-гэй президент И. Броз Тито ал- байн хэрэгээр Югославидэ эрэдэ байһан АРЕ-гэй пре- зидентын тусхай түлөөлгө- шэ, гадаадын хэрэгүүдэй гу- рэнэй министр Б. Галитай уулзаба.

Хабартай бүхэ оронуудай эдэбхитэйгээр ажал ябуул- ганай ашаар Дутын Зүүн зүгтэй байдал турмушуу- лагдаха аргатай байна гэжэ И. Броз Тито уулзалтын үе- дэ тэмдэглэжэ гээд «ТАНОГ» аргиство мэдээснэ. Илмэ турмушуулан үндэрөөр, 1967 ондо булимтаран эзэм- дэһэн араб газар нотагууд- даа Израил сэрэгүүдэ гар- гаха, Палестинын араб ара- дай үндэн эрхэнүүдэ хан- гаха ёһотой гээд хэлэбэ.

Совет Арминь,
Далайн-Сэрэгэй флодой
60 жэлэй ойдо

ЭРХИМ СЭРЭГШЭ

«Нютагайтнай хүбүүн В. И. Сорокинэй сэрэгэй уялга албаа байнаар хэжэ байхандаа үнэн зүрхэндөө байртайгаар мэдээсэбди» гэди удхатай бэшгэ Улаан-Удын Железнодоржно районской нэрэ дээрэ абтаһан байгаа, Сэрэгшын алба хэдэг частин командир, тэрэнь политическэ талаар орлогшын, ВЛКСМ-эй комитетэй секретарин гар табигданхай.

Комсомол хүбүүн Владимир Сорокин Улаан-Удын авиационно техникум дүүргэһэнэй хүлээдэ Далайн-Сэрэгэй флодог арба хэхээр татагдаһан юм. Тэрэнь техникумдэ хуража олон мэргэжэлын сэрэгэй корабль дээрэ алба хэхэдэнь аргагүй гүһатай байба. Мүнөө ахмад старшина болон Владимир Сорокин дайшалхы болон политическэ бэлдэхдэй талаар отличник болонхой.

«Сэрэгшодэй эгээд һайн тэдэн юун ба гэхэдэ, тэдэнэр журам һайнтай, даруу зантай, ажаалта дуратайгаар хүмүүжэһэн, байха ёһотой ха юм. Эдэ бүхэ эрилтэнууды танаи нотогай хүбүүн шаринаар сахиа ябадаг дээрэ, һэз уетан нухэдэйгөө дунда, командирнуудтайгаа урда хүндэтэй боложо шадаһан байна» гэди тэндэнь бэлдэхдэй.

Владимир нэгэдэхи классай мэргэжэлтэй болодог байхадаа, «Далайн-Сэрэгэй флодог отличник» гэди үндэр нэрэ зэргэдэ һаяхан үржэбэ. Нютагайтнай хүбүүн Владимир Сорокиндо адиар алба хэжэ ябадаг матросууд, старшинауд Далайн-Сэрэгэй флодог алдар солые дээрэ үргэжэ яобан ха юм. Дайшалхы болон политическэ хураалдаа амжалта туйладаг Сорокин командованин зүгөө нэгэнтэ бошэ шагнал, магтаалда хүртэһэн байна.

Дайшалхы болон политическэ бэлдэхдэдэ, мун Совет Арминь болон Далайн-Сэрэгэй флодог 60 жэлэй онтой дашарамдуулан, үшөө эхэ амжалта туйлахынь нютагайтнай хүбүүндэ хүсэе.

О. ЦЫБИКОВ,
ХЭЗЭЭДЭ
БЭЛЭН
БАЙХААР

Совет Арми болон Далайн-Сэрэгэй флодог байгуулагдаһанар 60 жэлэй ойдо зориулагдан нитын оборонно хүдэлмэрин бүхэсоюзна һара сохосохо гэгэн тогтоол СССР-эй ДОСААФ-ой ЦК-тай Президиумэй бюро, ВЛКСМ-эй ЦК, ВПСМ-эй секретариат баталан абаба.

Соносхогдоод байһан һарын туршада ажалшадай, плангаа залуушуулай дунда ороноо хамгаалгын асуу далаар В. И. Лениний захья болон КПСС-эй заабари тухай дэлгэрэнги хөөрэлдөөн нотог бүхэдэ үнэргэгдэхэ болно. Тийхэдэ тематическэ үдэшнүүдэ, ажаалт болон дайнай ветерануудтай уулзалта үнэргэгдэхэ, алдар солые музейнүүдтэ, сэрэгэй музейнуудта аяншалга эмрихэдхээр хараалагдаһа.

В. ОЛЬХОВАТКИН.

АЛДАР СОЛЫН ХАРГЫГААР

МАНАЙ республикын бүхэ аймагуудта «Мини Эхэ орон — СССР» гэгэн нэртэйгээр пионерүүд болон хурагшадтай районно конференциүүд болоһон байна. Эдэ конференциүүд дээрэ республикнай хурагшад 2 жэлэй туршада үнэргэгдэн бэлдэрэгдэхэ хүдэлмэрин дунгуудые согсолоо. Бэлдэрэгдэн хүдэлмэри 6 шэлгэээр ябуулагдан юм.

Мүнөө бидэ Бэшүүрэй аймаг хурагшадтай түрүүл нотог ороноо шэнжэлэгшэдэй хэһэн хүдэлмэри тухай хөөрэхэ хүсэлтэйди. Аймаг хурагшинуудай 277 экспедиционнотя дунда 2560 хурагша ябалсадаг юм. Тэндэ нотог ороноо шэнжэлэхэ хүдэлмэри һайнаар табигданхай. Хурагшад аймагтайгаа, хууринайгаа, хуруулингаа түүхэ шэнжэлэхэ, нютагайтнайгаа дайшалхы зам тухай материалнуудые суглуулан, тэдэнэртэй уулзаһануудые үнэргэгдэ.

Хэһэн жэлэй туршада нютаг ороноо шэнжэлэхэ хүдэлмэри һайнаар ябууланхай ашаар аймаг хуруулинүүдта 12 ленинскэ таһалт жэбан Намжилов Рязумов хоёр наадага, сугларалшад анхарал татаба. Рязумов энэ үдэр нүгөөдөө хэхэд очкогор үлүү болодог ябаһан байгаа. Хоёр касай туршада үргэжэлхэн нааданда Намжиловын болонтой һайн ябадал хэхэ, нүхэр шүүгээд, дун хамта 5 очкотой болоо. Хоёрдох хуруулин гараһан Рязумов зургаанһаа 4.5 очкотой болоо.

Шатаршан Матвеев дүрбэн очкотой. Тэрэ Рязумовта шүүгэдэһэн, Шандибаевтай тэнсэһэн байна. Пунцов, Раднаев гэгшд һуурын хуруулинүүдэ ээллэ. О. ГАТАПОВ.

СПОРТ

НАМЖИЛОВ ЭРХИМЛЭНЭ

Хотын студентүүдэй дунда шатарээр республикын түрүү һуури ээлһын түүлөө үнэргэгдэхэ байгаа нааданай ээлжэтэ уулзалтанууд болоо. Табадахи нааданууд гэрэгдөө. Уулзалтын дун хаража үзэхэдэ, эндэ мастертэ кандидат Соко Намжилов түрүүлэхэ эхилэб. Тэрэ Кликунов, Раднаев гэгшэдэ шүүгээ.

ЗОНЫН МУРЫСӨӨНДЭ...

Бурядай АССР-эй үбэлэй VI спартакиадын һүүлшын программаар конькишад уриладһан байгаа. Бурядай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ үнэргэгдэхэн мурысөөнэй дун гаргахда, хурдан солбон спортсменүүдэй түрүү һуури ээлэб.

Ээлжэтэ — табадахи уулзалта мурысөөндэ түрүүл- да Алла Кушнирине шүүгээд, 31 тоотойгоор илажа ябана.

ЗЭБЫН ДУУН ЭЭДЭЛБЭ

Энэ жайда эршүүдэй дунда илангаа шанга тэмсэл болсо. Бурядайн хуура ажахын институтай физическэ үмүүжүүлгын кафедрин багша, спортын мастертэ кандидат Мунко-Жаргал Цырендоржиев («Эржай») һала һайн бэлдэхдэй байжа, 513 очко абад эрхилэб. Спортын мастертэ Константин Тихонов («Буревестник»), Эрдэн Санжеев («Спартак») улаадахи хуруулинүүдэ ээлһэн байха юм.

Энэ жайда эршүүдэй дунда илангаа шанга тэмсэл болсо. Бурядайн хуура ажахын институтай физическэ үмүүжүүлгын кафедрин багша, спортын мастертэ кандидат Мунко-Жаргал Цырендоржиев («Эржай») һала һайн бэлдэхдэй байжа, 513 очко абад эрхилэб. Спортын мастертэ Константин Тихонов («Буревестник»), Эрдэн Санжеев («Спартак») улаадахи хуруулинүүдэ ээлһэн байха юм.

Түрүүшүн үдэр мэргэшүүл М-4 упражненээр (25 метр) харбаба. Улаан-Удын прибор бүтээлгын заводой хүдэлмэриншэн, спортын мастертэ Елена Посельская («Спартак») годли бүхэнөө хойно хойноһон мэргэжэл табина, 530 очко (263+267) абад, илан байгаа. 48-дахин хуруулин 10-дахин классай хурагша, спортын мастертэ Людмила Тихонова (2-дохин ДШ) мурысөөнөө мурысөөндэ мэргэжэл шадабаряа дээшлүүлнэ гээд тэмдэглэлтэй. Энэһе удаада тэрэ жэгдэ һайнаар харбажа, хоёрдох хуури ээлэб. «Спартак» түлөөлөгшэ Елена Ювтув 512 очко абажа, гурбадахи хуурида гараа.

Энэ жайда эршүүдэй дунда илангаа шанга тэмсэл болсо. Бурядайн хуура ажахын институтай физическэ үмүүжүүлгын кафедрин багша, спортын мастертэ кандидат Мунко-Жаргал Цырендоржиев («Эржай») һала һайн бэлдэхдэй байжа, 513 очко абад эрхилэб. Спортын мастертэ Константин Тихонов («Буревестник»), Эрдэн Санжеев («Спартак») улаадахи хуруулинүүдэ ээлһэн байха юм.

СПОРТ

ЗЭБЫН ДУУН ЭЭДЭЛБЭ

Энэ жайда эршүүдэй дунда илангаа шанга тэмсэл болсо. Бурядайн хуура ажахын институтай физическэ үмүүжүүлгын кафедрин багша, спортын мастертэ кандидат Мунко-Жаргал Цырендоржиев («Эржай») һала һайн бэлдэхдэй байжа, 513 очко абад эрхилэб. Спортын мастертэ Константин Тихонов («Буревестник»), Эрдэн Санжеев («Спартак») улаадахи хуруулинүүдэ ээлһэн байха юм.

СПОРТ

ЗЭБЫН ДУУН ЭЭДЭЛБЭ

Энэ жайда эршүүдэй дунда илангаа шанга тэмсэл болсо. Бурядайн хуура ажахын институтай физическэ үмүүжүүлгын кафедрин багша, спортын мастертэ кандидат Мунко-Жаргал Цырендоржиев («Эржай») һала һайн бэлдэхдэй байжа, 513 очко абад эрхилэб. Спортын мастертэ Константин Тихонов («Буревестник»), Эрдэн Санжеев («Спартак») улаадахи хуруулинүүдэ ээлһэн байха юм.

Энэ жайда эршүүдэй дунда илангаа шанга тэмсэл болсо. Бурядайн хуура ажахын институтай физическэ үмүүжүүлгын кафедрин багша, спортын мастертэ кандидат Мунко-Жаргал Цырендоржиев («Эржай») һала һайн бэлдэхдэй байжа, 513 очко абад эрхилэб. Спортын мастертэ Константин Тихонов («Буревестник»), Эрдэн Санжеев («Спартак») улаадахи хуруулинүүдэ ээлһэн байха юм.

АМТАТАЙЛ АРСАЛТАГ

Хягта хотын Лениней нэрэмжэтэ үйлсөөр алхалха ябахдаа, райлогот болодог орохо ушар гарадаг. Иа, руул, дулаан байра соо уурал байһан амтан эдэн хүтэндэ даарһан хүниие дундаасуулаа, тэнхэ гамир нэмээдэг, дулаасуулдаг ха юм. Хэһэн жэлэй урда тээ тус болодог нима бэшэ һэн. Харанхы, уйтан байра, утаа уянар үйн хуурын аргагүй байдаг бэлэй.

Харин мүнөө... Столовын байра һайн шэнэ проектын ёһоор хэлбэргэдэ залгагдажа, тэе һайнаар шэмэглэгдэхэ болонхой. Хүн зоной хоол ба, ридяг зал, күхүн үргэдхэн дэһэн байна. Эндэ аяла табаг угааха, хубсаа хунар үлэхэ, эдэ хоол шанаха танагуудынь уужам болонхой.

«Труд» бүлгэмэй суглуулагдала команда 6018 очкотойгоор илаба. «Спартак» мэргэшүүл эдэнэрһээ 197 очкогор гэгдэхэн байна. Илгилдэг «Труд» бүлгэмэй областной соведэй дипломууд, үнэтэ бэлгүүд барюулагдаа.

ХУНГЭН АТЛЕТИКЭ 20 наһатай американец Ф. Джоксбэ зал со үндэры харайхдаа, 232 сантиметр гүгэлхэ, дэлхэйн рекорд тогтоогоо. Урда тэһэн канадец Г. Джон 231 сантиметр үндэры харайгаа һэн.

СПОРТ

ЗЭБЫН ДУУН ЭЭДЭЛБЭ

Энэ жайда эршүүдэй дунда илангаа шанга тэмсэл болсо. Бурядайн хуура ажахын институтай физическэ үмүүжүүлгын кафедрин багша, спортын мастертэ кандидат Мунко-Жаргал Цырендоржиев («Эржай») һала һайн бэлдэхдэй байжа, 513 очко абад эрхилэб. Спортын мастертэ Константин Тихонов («Буревестник»), Эрдэн Санжеев («Спартак») улаадахи хуруулинүүдэ ээлһэн байха юм.

СПОРТ

ЗЭБЫН ДУУН ЭЭДЭЛБЭ

Энэ жайда эршүүдэй дунда илангаа шанга тэмсэл болсо. Бурядайн хуура ажахын институтай физическэ үмүүжүүлгын кафедрин багша, спортын мастертэ кандидат Мунко-Жаргал Цырендоржиев («Эржай») һала һайн бэлдэхдэй байжа, 513 очко абад эрхилэб. Спортын мастертэ Константин Тихонов («Буревестник»), Эрдэн Санжеев («Спартак») улаадахи хуруулинүүдэ ээлһэн байха юм.

Энэ жайда эршүүдэй дунда илангаа шанга тэмсэл болсо. Бурядайн хуура ажахын институтай физическэ үмүүжүүлгын кафедрин багша, спортын мастертэ кандидат Мунко-Жаргал Цырендоржиев («Эржай») һала һайн бэлдэхдэй байжа, 513 очко абад эрхилэб. Спортын мастертэ Константин Тихонов («Буревестник»), Эрдэн Санжеев («Спартак») улаадахи хуруулинүүдэ ээлһэн байха юм.

СПОРТ

Энэ жайда эршүүдэй дунда илангаа шанга тэмсэл болсо. Бурядайн хуура ажахын институтай физическэ үмүүжүүлгын кафедрин багша, спортын мастертэ кандидат Мунко-Жаргал Цырендоржиев («Эржай») һала һайн бэлдэхдэй байжа, 513 очко абад эрхилэб. Спортын мастертэ Константин Тихонов («Буревестник»), Эрдэн Санжеев («Спартак») улаадахи хуруулинүүдэ ээлһэн байха юм.

Энэ жайда эршүүдэй дунда илангаа шанга тэмсэл болсо. Бурядайн хуура ажахын институтай физическэ үмүүжүүлгын кафедрин багша, спортын мастертэ кандидат Мунко-Жаргал Цырендоржиев («Эржай») һала һайн бэлдэхдэй байжа, 513 очко абад эрхилэб. Спортын мастертэ Константин Тихонов («Буревестник»), Эрдэн Санжеев («Спартак») улаадахи хуруулинүүдэ ээлһэн байха юм.

Энэ жайда эршүүдэй дунда илангаа шанга тэмсэл болсо. Бурядайн хуура ажахын институтай физическэ үмүүжүүлгын кафедрин багша, спортын мастертэ кандидат Мунко-Жаргал Цырендоржиев («Эржай») һала һайн бэлдэхдэй байжа, 513 очко абад эрхилэб. Спортын мастертэ Константин Тихонов («Буревестник»), Эрдэн Санжеев («Спартак») улаадахи хуруулинүүдэ ээлһэн байха юм.

СПОРТ

ЗЭБЫН ДУУН ЭЭДЭЛБЭ

Энэ жайда эршүүдэй дунда илангаа шанга тэмсэл болсо. Бурядайн хуура ажахын институтай физическэ үмүүжүүлгын кафедрин багша, спортын мастертэ кандидат Мунко-Жаргал Цырендоржиев («Эржай») һала һайн бэлдэхдэй байжа, 513 очко абад эрхилэб. Спортын мастертэ Константин Тихонов («Буревестник»), Эрдэн Санжеев («Спартак») улаадахи хуруулинүүдэ ээлһэн байха юм.

СПОРТ

ЗЭБЫН ДУУН ЭЭДЭЛБЭ

Энэ жайда эршүүдэй дунда илангаа шанга тэмсэл болсо. Бурядайн хуура ажахын институтай физическэ үмүүжүүлгын кафедрин багша, спортын мастертэ кандидат Мунко-Жаргал Цырендоржиев («Эржай») һала һайн бэлдэхдэй байжа, 513 очко абад эрхилэб. Спортын мастертэ Константин Тихонов («Буревестник»), Эрдэн Санжеев («Спартак») улаадахи хуруулинүүдэ ээлһэн байха юм.

Энэ жайда эршүүдэй дунда илангаа шанга тэмсэл болсо. Бурядайн хуура ажахын институтай физическэ үмүүжүүлгын кафедрин багша, спортын мастертэ кандидат Мунко-Жаргал Цырендоржиев («Эржай») һала һайн бэлдэхдэй байжа, 513 очко абад эрхилэб. Спортын мастертэ Константин Тихонов («Буревестник»), Эрдэн Санжеев («Спартак») улаадахи хуруулинүүдэ ээлһэн байха юм.

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2.54.54, приёмная — 2.54-93, зам. редактора — 2.68-08, зам. редактора — 2.62-62, отв. секретарь — 2.50-52, секретариат — 2.66-76, отдел: партийной жизни — 2.60-91, пропаганда — 2.60-91, промшленности и строительства — 2.61-35, хозяйственная — 2.64-36, 2.63-86, советского строительства и быта — 2.69-58, культуры и школ — 2.60-21, информация — 2.34-05, 2.54-93, писем в селькоры — 2.67-81, корректурная — 2.35-95, машинное бюро — 2.57-63, фотолаборатория — 2.33-61, отдел объявлений — 2.65.54. Типография управления делами, полиграфия в г. Улан-Удэ, г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Редактор Р. Б. П.